

USTAWA

z dnia 31 stycznia 1959 r.

o stosunku służbowym funkcjonariuszów Milicji Obywatelskiej.

Rozdział 1.

Przepisy ogólne.

Art. 1. Stosunek służbowy funkcjonariuszów Milicji Obywatelskiej, zwanych dalej „funkcjonariuszami”, powstaje przez mianowanie na podstawie dobrowolnego zgłoszenia się do służby.

Art. 2. 1. Funkcjonariuszem może być mianowany obywatel polski o nieskazitelnej przeszłości, posiadający odpowiednie wykształcenie oraz określony stan zdrowia i odpowiednie warunki fizyczne.

2. Minister Spraw Wewnętrznych określi wymagania w zakresie wykształcenia, stanu zdrowia oraz warunków fizycznych, jakim powinien odpowiadać kandydat na określone stanowisko.

3. Mianowanie może nastąpić po odbyciu przez kandydata zasadniczej służby wojskowej albo po przeniesieniu go do rezerwy bez odbycia tej służby lub po zwolnieniu od powszechnego obowiązku wojskowego.

Art. 3. 1. Mianowanie funkcjonariusza następuje na okres służby przygotowawczej, który trwa 3 lata, po upływie zaś tego okresu funkcjonariusz zostaje mianowany na stałe.

2. Minister Spraw Wewnętrznych może w przypadkach uzasadnionych szczególnymi kwalifikacjami funkcjonariusza skrócić okres służby przygotowawczej, a nawet zwolnić funkcjonariusza od odbywania tej służby.

3. Jeżeli funkcjonariusz otrzymał ujemną opinię służbową, Minister Spraw Wewnętrznych może mu przedłużyć okres służby przygotowawczej, nie dłużej jednak niż o jeden rok.

4. Do funkcjonariuszów mianowanych na okres służby przygotowawczej stosuje się przepisy dotyczące funkcjonariuszów mianowanych na stałe, o ile ustawa nie stanowi inaczej.

Art. 4. 1. Na stanowiska służbowe funkcjonariuszów mianuje i przenosi oraz zwalnia z tych stanowisk Minister Spraw Wewnętrznych lub upoważnieni przez niego przełożeni.

2. Oficerów zwalnia ze służby Minister Spraw Wewnętrznych lub z jego upoważnienia Komendant Główny Milicji Obywatelskiej.

3. Komendanta Głównego Milicji Obywatelskiej powołuje i odwołuje Rada Ministrów na wniosek Ministra Spraw Wewnętrznych.

Art. 5. Początek służby liczy się od dnia określonego w rozkazie o mianowaniu.

Art. 6. Przed objęciem służby funkcjonariusz składa przepisane prawem ślubowanie przed przełożonym określonym przez Ministra Spraw Wewnętrznych.

Art. 7. 1. Funkcjonariusze podlegają służbowemu opiniowaniu.

2. Funkcjonariuszowi służy prawo zaznajomienia się z wydaną o nim opinią służbową. Może on w terminie 14 dni od zaznajomienia się z nią wnieść zażalenie.

3. Zasady i sposób opiniowania funkcjonariuszów, zaznajamiania ich z opinią, tryb wnoszenia zażaleń oraz właściwość przełożonych w tych sprawach określi Minister Spraw Wewnętrznych.

Rozdział 2.

Stopnie służbowe.

Art. 8. Ustanawia się następujące kolejne stopnie służbowe funkcjonariuszów Milicji Obywatelskiej:

- 1) szeregowcy Milicji Obywatelskiej:
 - szeregowiec Milicji Obywatelskiej,
 - starszy szeregowiec Milicji Obywatelskiej;
- 2) podoficerowie Milicji Obywatelskiej:
 - kapral Milicji Obywatelskiej,
 - plutonowy Milicji Obywatelskiej,
 - sierżant Milicji Obywatelskiej,
 - starszy sierżant Milicji Obywatelskiej;
- 3) oficerowie Milicji Obywatelskiej:
 - a) młodszy oficerowie:
 - podporucznik Milicji Obywatelskiej,
 - porucznik Milicji Obywatelskiej,
 - kapitan Milicji Obywatelskiej,
 - b) starszy oficerowie:
 - major Milicji Obywatelskiej,
 - podpułkownik Milicji Obywatelskiej,
 - pułkownik Milicji Obywatelskiej,
 - c) generałowie Milicji Obywatelskiej:
 - generał brygady Milicji Obywatelskiej,
 - generał dywizji Milicji Obywatelskiej.

Art. 9. 1. Stopień szeregowca otrzymuje się z chwilą mianowania na stanowisko, do którego jest przywiązany stopień służbowy.

2. Stopień starszego szeregowca i podoficera nadają przełożeni określeni przez Ministra Spraw Wewnętrznych.

3. Stopień oficera nadaje Minister Spraw Wewnętrznych.

4. Stopień generała nadaje Rada Państwa na wniosek Ministra Spraw Wewnętrznych.

Art. 10. Warunkiem nadania pierwszego stopnia podoficerskiego jest ukończenie szkoły albo kursu podoficerskiego Milicji Obywatelskiej.

Art. 11. Nadanie podoficerowi wyższego kolejnego stopnia podoficerskiego następuje stosownie do posiadanych kwalifikacji oraz w zależności od opinii służbowej i zajmowanego stanowiska służbowego. Nadanie tego stopnia nie może jednak nastąpić wcześniej niż po przesłużeniu w stopniu:

kaprała	— 2 lat,
plutonowego	— 3 lat,
sierżanta	— 4 lat.

Art. 12. Warunkiem nadania pierwszego stopnia oficerskiego jest posiadanie wykształcenia w zakresie co najmniej średniej szkoły ogólnokształcącej lub innej szkoły uprawniającej do studiów w szkołach wyższych oraz ukończenie szkoły oficerskiej Milicji Obywatelskiej.

Art. 13. 1. Nadanie oficerowi wyższego kolejnego stopnia następuje stosownie do posiadanych kwalifikacji oraz w zależności od opinii służbowej i zajmowanego stanowiska służbowego. Nadanie tego stopnia nie może jednak nastąpić wcześniej niż po przesłużeniu w stopniu.

podporucznika	— 3 lat,
porucznika	— 4 lat,
kapitana	— 5 lat,
majora	— 4 lat,
podpułkownika	— 4 lat,
pułkownika	— 4 lat.

2. Okresy wymienione w ust. 1 mogą być skrócone o jeden rok w stosunku do oficerów, którzy ukończyli wyższe studia odpowiadające kwalifikacjom fachowym wymaganym na stanowisku zajmowanym przez oficera.

Art. 14. 1. Funkcjonariuszowi można nadać kolejny wyższy stopień służbowy przed upływem okresów wymienionych w art. 11 i 13 ust. 1 w drodze wyróżnienia. Okresy te mogą być skrócone nie więcej niż o jeden rok.

2. W przypadkach wyjątkowych, zasługujących na szczególne uwzględnienie z punktu widzenia potrzeb służby, można nadać funkcjonariuszowi, który posiada szczególne kwalifikacje lub umiejętności do pełnienia służby na odpowiednim stanowisku służbowym, wyższy stopień służbowy mimo niezachowania warunków wymaganych do nadania tego stopnia.

Rozdział 3.

Obowiązki funkcjonariusza.

Art. 15. Funkcjonariusz obowiązany jest:

- 1) służyć wiernie Polsce Ludowej, stać na straży ustroju ludowo-demokratycznego oraz ustalonego przez prawoładu, porządku i bezpieczeństwa publicznego,
- 2) strzec własności społecznej,
- 3) chronić życie, zdrowie i mienie obywateli.
- 4) zapobiegać przestępczości i ścigać sprawców przestępstw,
- 5) wykonywać dokładnie rozkazy i polecenia przełożonych oraz ściśle przestrzegać dyscypliny służbowej.
- 6) wykonywać sumiennie swe obowiązki, działać niezwłocznie i niezależnie od grożącego mu niebezpieczeństwa, gdy wymaga tego ochrona życia lub zdrowia ludzkiego, ochrona mienia, porządku i bezpieczeństwa publicznego,
- 7) w postępowaniu swym kierować się zasadami praworządności, uczciwości i sprawiedliwości,
- 8) podnosić stale poziom swej wiedzy ogólnej i zawodowej oraz swego uświadczenia politycznego.

Art. 16. 1. Funkcjonariusz jest obowiązany zachować w tajemnicy wszystkie sprawy, o których powziął wiadomość bezpośrednio lub pośrednio w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych. Jeżeli sprawy te uznano za tajne albo

gdy utrzymania ich w tajemnicy wymaga dobro publiczne lub względy służbowe.

2. Obowiązek zachowania tajemnicy trwa zarówno w czasie służby, jak i po zwolnieniu ze służby.

3. Od obowiązku zachowania tajemnicy w określonych przypadkach może funkcjonariusza zwolnić Minister Spraw Wewnętrznych lub upoważniony przez niego przełożony.

Art. 17. 1. Funkcjonariusz obowiązany jest do noszenia przepisowego umundurowania i wyposażenia.

2. Minister Spraw Wewnętrznych określi przypadki, w których funkcjonariusz może nosić ubranie cywilne.

Art. 18. Podjęcie przez funkcjonariusza pracy zarobkowej poza służbą wymaga zezwolenia przełożonego określonego przez Ministra Spraw Wewnętrznych.

Art. 19. Funkcjonariusz może ogłaszać swą twórczość literacką, publicystyczną i naukową związaną ze służbą za zgodą przełożonego określonego przez Ministra Spraw Wewnętrznych

Art. 20. Funkcjonariusz jest obowiązany uzyskać zezwolenie Ministra Spraw Wewnętrznych lub upoważnionego przez niego organu na wyjazd i pobyt za granicą.

Rozdział 4.

Prawa funkcjonariusza.

Art. 21. Funkcjonariusz otrzymuje uposażenie służbowe określone w odrębnych przepisach.

Art. 22. 1. Funkcjonariusz otrzymuje bezpłatnie umundurowanie.

2. Rada Ministrów określi wzory umundurowania funkcjonariuszów.

3. Minister Spraw Wewnętrznych określi normy umundurowania, jak również przypadki i zasady otrzymywania równoważnika pieniężnego w zamian za umundurowanie. Wysokość tego równoważnika określi Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Finansów.

4. Funkcjonariusz mianowany na okres służby przygotowawczej zwraca w przypadku zwolnienia go ze służby umundurowanie, którego okres zużycia nie upłynął, lub odpowiednią część równoważnika pieniężnego.

Art. 23. Minister Spraw Wewnętrznych określi przypadki, w których funkcjonariusz otrzymuje wyżywienie, oraz normy tego wyżywienia, jak również przypadki otrzymywania równoważnika pieniężnego w zamian za wyżywienie. Wysokość tego równoważnika określi Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Finansów.

Art. 24. Funkcjonariuszowi przeniesionemu do innej miejscowości lub oddelegowanemu do czasowego pełnienia obowiązków służbowych poza stałym miejscem służbowym przysługują należności określone w odrębnych przepisach.

Art. 25. 1. Funkcjonariuszowi i członkom jego rodziny przysługuje prawo przejazdu na koszt Ministerstwa Spraw Wewnętrznych państwowymi środkami komunikacyjnymi raz w roku do jednej z obranych przez siebie miejscowości w kraju i z powrotem na warunkach określonych przez Ministra Spraw Wewnętrznych.

2. Osobom wymienionym w ust. 1 mogą być przyznawane także inne świadczenia socjalne, których rodzaj i zakres określi Minister Spraw Wewnętrznych.

Art. 26. Funkcjonariuszowi i członkom jego rodziny przysługuje prawo do ulg przy przejazdach państwowymi środkami komunikacyjnymi w zakresie i na warunkach określonych przez Ministra Komunikacji w drodze rozporządzenia wydanego w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

Art. 27. 1. Funkcjonariusz otrzymuje mieszkanie służbowe w przypadkach określonych przez Ministra Spraw Wewnętrznych.

2. W przypadkach służbowego przeniesienia funkcjonariusza oraz w innych przypadkach, które może określić Minister Spraw Wewnętrznych, funkcjonariusz otrzymuje w razie braku mieszkania służbowego ekwiwalent pieniężny na zasadach i w wysokości ustalonych przez Ministra Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Finansów.

3. Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Gospodarki Komunalnej określa zasady i tryb przydzielania oraz opróżniania mieszkań służbowych.

Art. 28. Funkcjonariuszowi i członkom jego rodziny przysługuje prawo do bezpłatnego korzystania ze świadczeń służby zarówno Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, a w szczególnych przypadkach ze świadczeń innych zakładów służby zdrowia — na warunkach określonych przez Ministra Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami.

Art. 29. 1. Za członków rodziny funkcjonariusza uprawnionych do świadczeń przewidzianych w art. 25, 26 i 28 uważa się żonę i dzieci odpowiadające warunkom, które zostaną określone w przepisach wydanych na podstawie tych artykułów.

2. Minister Spraw Wewnętrznych może uznać za członków rodziny funkcjonariusza uprawnionych do świadczeń przewidzianych w art. 25 i 28 także inne osoby pozostające na utrzymaniu funkcjonariusza.

Art. 30. 1. Funkcjonariusz nabywa prawo do corocznego 30-dniowego urlopu wypoczynkowego po 11 miesiącach służby.

2. Minister Spraw Wewnętrznych określi, którym funkcjonariuszom ze względu na właściwości i warunki służby przysługuje dłuższy urlop wypoczynkowy w wymiarze do 45 dni rocznie.

Art. 31. 1. Z ważnych względów służbowych udzielenie funkcjonariuszowi urlopu wypoczynkowego może być wstrzymane w części lub w całości, a udzielony urlop może być odwołany.

2. Funkcjonariuszowi odwołanemu z urlopu przysługuje zwrot kosztów przejazdu spowodowanych odwołaniem według norm ustalonych przepisami o należnościach służbowych w przypadku przeniesienia lub oddelcgowania, jak również innych kosztów, które określi Minister Spraw Wewnętrznych.

3. Wstrzymanie lub odwołanie urlopu wymaga zgody Ministra Spraw Wewnętrznych lub upoważnionego przez niego organu.

4. Funkcjonariuszowi, któremu wstrzymano udzielenie urlopu wypoczynkowego albo którego odwołano z urlopu, udziela się urlopu w tym samym roku kalendarzowym, a najpóźniej w pierwszych trzech miesiącach następnego roku kalendarzowego.

Art. 32. 1. Funkcjonariusz może otrzymać niezależnie od urlopu określonego w art. 30 urlop:

- 1) przeniesieniowy,
- 2) okolicznościowy,
- 3) szkolny,
- 4) z innych ważnych przyczyn.

2. Zasady udzielania urlopów, o których mowa w ust. 1, oraz ich wymiar określa Minister Spraw Wewnętrznych.

Art. 33. Funkcjonariuszowi-kobiecie przysługują szczególne uprawnienia przewidziane dla pracownicy według przepisów prawa pracy.

Art. 34. 1. Funkcjonariusz nabywa prawo do zaopatrzenia emerytalnego z tytułu wysługi 15 lat po 15 latach wysługi. Po 30 latach wysługi funkcjonariusz nabywa prawo do pełnego zaopatrzenia emerytalnego z tego tytułu.

2. Funkcjonariusz, który stał się inwalidą, otrzymuje zaopatrzenie emerytalne z tytułu inwalidztwa.

3. W razie śmierci funkcjonariusza członkowie jego rodziny otrzymują zaopatrzenie emerytalne z tytułu utraty żywiciela.

4. Zasady i tryb przyznawania świadczeń wymienionych w ust. 1—3 normują przepisy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszów Milicji Obywatelskiej i ich rodzin.

Art. 35. Dzieci funkcjonariuszów, którzy stracili życie w związku ze służbą, mają pierwszeństwo przy otrzymywaniu stypendiów w okresie uczęszczania do szkół.

Art. 36. 1. Funkcjonariusz, który w związku ze służbą stał się niezdolny do wykonywania jakiegokolwiek zatrudnienia, otrzymuje niezależnie od zaopatrzenia emerytalnego i innych świadczeń przewidzianych w niniejszej ustawie jednorazowe odszkodowanie w wysokości dwunastomiesięcznego, pełnego ostatnio pobieranego uposażenia.

2. Jeżeli funkcjonariusz utracił życie w związku ze służbą, odszkodowanie wymienione w ust. 1 otrzymują pozostali po nim członkowie rodziny na zasadach i w trybie określonych przez Ministra Spraw Wewnętrznych niezależnie od innych przysługujących im świadczeń.

Rozdział 5.

Przepisy o wyróżnieniach i odpowiedzialności dyscyplinarnej.

Art. 37. 1. Funkcjonariuszom, którzy odznaczyli się ofiarnością i dobrymi wynikami w służbie, udziela się wyróżnień.

2. Ustanawia się następujące rodzaje wyróżnień:

- pochwała,
- nagroda pieniężna lub w postaci подарunku,
- przedterminowe nadanie wyższego stopnia,
- przedstawienie do odznaczenia państwowego.

Art. 38. Funkcjonariusz podlega odpowiedzialności dyscyplinarnej za naruszenie dyscypliny służbowej oraz w innych przypadkach określonych w ustawie.

Art. 39. 1. Ustanawia się następujące kary dyscyplinarne:

- upomnienie,
- nagana,
- surowa nagana,
- areszt do 21 dni,
- odroczenie nadania wyższego stopnia podoficerskiego na okres do 1 roku lub oficerskiego na okres do 2 lat,
- wyznaczenie na niższe stanowisko służbowe,
- obniżenie stopnia służbowego,
- wydalenie ze służby.

2. Kary dyscyplinarne wymierza Minister Spraw Wewnętrznych lub określony przez niego przełożony.

Art. 40. 1. Nie można wszcząć postępowania dyscyplinarnego po upływie 90 dni od daty otrzymania przez przełożonego dyscyplinarnego wiadomości o popełnionym przewinieniu.

2. Nie można wszcząć postępowania dyscyplinarnego ani wymierzyć funkcjonariuszowi kary dyscyplinarnej po upływie 1 roku od dnia popełnienia przewinienia.

Art. 41. Za czyny, które godzą w honor i godność oficera Milicji Obywatelskiej, oficerowie ponoszą odpowiedzialność przed oficerskimi sądami honorowymi.

Art. 42. 1. Oficerskie sądy honorowe są wybielalne.

2. Przy orzekaniu członkowie oficerskich sądów honorowych są niezawisli.

Art. 43. 1. Oficerski sąd honorowy wymierza kary: upomnienia, nagany, surowej nagany.

2. Oficerski sąd honorowy może również wystąpić do przełożonego dyscyplinarnego z wnioskiem o wymierzenie innej kary dyscyplinarnej.

Art. 44. 1. Podoficerowie i szeregowcy ponoszą odpowiedzialność przed sądami koleżeńskimi.

2. Do sądów koleżeńskich stosuje się odpowiednio przepisy art. 41—43.

Art. 45. Minister Spraw Wewnętrznych określa organizację oficerskich sądów honorowych i sądów koleżeńskich oraz zasady i tryb postępowania przed tymi sądami.

Art. 46. 1. Za wykroczenia podlegające rozpoznaniu przez organy administracji państwowej funkcjonariusze ponoszą wyłącznie odpowiedzialność dyscyplinarną.

2. W przypadku popełnienia przez funkcjonariusza czynu, za który w myśl obowiązujących przepisów właściwe organy mogą nakładać kary porządkowe, jak również gdy zachodzi potrzeba tymczasowego sprowadzenia funkcjonariusza oraz w przypadku, gdy właściwe organy uprawnione są do stosowania aresztu jako środka przymuszenia, organy te zwracają się do organów Milicji Obywatelskiej, które stosują środki przewidziane w przepisach obowiązujących w Milicji Obywatelskiej.

Art. 47. Minister Spraw Wewnętrznych określi szczegółowe zasady i tryb udzielania wyróżnień oraz wymierzania i wykonywania kar dyscyplinarnych.

Rozdział 6.

Zmiany w stosunku służbowym i zwolnienie ze służby.

Art. 48. 1. Funkcjonariusz może być przeniesiony do innej miejscowości z urzędu lub na własną prośbę albo oddelegowany do czasowego pełnienia służby poza stałym miejscem służby.

2. Decyzje o przeniesieniu funkcjonariusza wydają przełożeni określeni przez Ministra Spraw Wewnętrznych.

3. Czas trwania delegacji określają przepisy dotyczące pracowników państwowych.

Art. 49. Funkcjonariuszowi może być powierzone czasowe pełnienie obowiązków służbowych na innym stanowisku w tej samej miejscowości na czas nie przekraczający 12 miesięcy. W tym przypadku uposażenie funkcjonariusza nie może być obniżone.

Art. 50. 1. Funkcjonariusza przenosi się na niższe stanowisko służbowe w razie wymierzenia kary dyscyplinarnej wyznaczenia na niższe stanowisko.

2. Funkcjonariusza można wyznaczać na niższe stanowisko służbowe w przypadkach:

- 1) orzeczenia trwałej niezdolności do pełnienia służby na zajmowanym stanowisku przez komisję lekarską służby zdrowia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, jeżeli nie ma możliwości mianowania na równorzędne stanowisko,
- 2) nieprzydatności na zajmowanym stanowisku, stwierdzonej w opinii służbowej w okresie służby przygotowawczej,
- 3) niewywiązywania się z obowiązków służbowych na zajmowanym stanowisku, stwierdzonego w okresie odbywania służby stałej w 2 kolejnych opiniach służbowych, między którymi upłynęło co najmniej 6 miesięcy,
- 4) likwidacji zajmowanego stanowiska służbowego, jeżeli nie ma możliwości mianowania funkcjonariusza na równorzędne stanowisko.

3. Decyzja o wyznaczeniu na niższe stanowisko służbowe funkcjonariusza stałego z przyczyn określonych w ust. 2 pkt 1, 3 i 4 wymaga opinii komisji wyznaczonej przez Ministra Spraw Wewnętrznych oraz zgody Ministra lub upoważnionego przez niego przełożonego.

4. Nie można wyznaczyć funkcjonariusza na niższe stanowisko służbowe w przypadku określonym w ust. 2 pkt 4, jeżeli stopień przewidziany dla tego stanowiska jest niższy od posiadanego przez niego stopnia służbowego.

5. Funkcjonariusz, który nie wyraził zgody na wyznaczenie go na niższe stanowisko z przyczyn określonych w ust. 2, podlega zwolnieniu ze służby.

6. Funkcjonariusz wyznaczony na niższe stanowisko służbowe z przyczyn określonych w ust. 2 pkt 2 i 3 otrzymuje

uposażenie w wysokości poprzednio pobieranego uposażenia w ciągu 3 miesięcy od przeniesienia go na to stanowisko.

7. Funkcjonariusz wyznaczony na niższe stanowisko służbowe z przyczyn wymienionych w ust. 2 pkt 4 otrzymuje uposażenie w wysokości poprzednio pobieranego uposażenia przez okres jednego roku.

8. Minister Spraw Wewnętrznych może przyznać funkcjonariuszowi uposażenie w wysokości poprzednio pobieranego uposażenia w przypadkach określonych w ust. 6 i 7 przez okres dłuższy.

9. Funkcjonariusz wyznaczony na niższe stanowisko służbowe z przyczyn określonych w ust. 2 pkt 1 otrzymuje uposażenie w wysokości poprzednio pobieranego uposażenia przez cały okres służby.

Art. 51. 1. Funkcjonariusza zawieszają się w czynnościach służbowych w razie tymczasowego aresztowania, jak też w przypadkach, gdy w związku z wszczęciem postępowania karnego lub dyscyplinarnego konieczne jest dla dobra służby niezwłoczne odsunięcie go od pełnienia obowiązków służbowych.

2. Prawo do zawieszenia funkcjonariusza w czynnościach służbowych przysługuje Ministrowi Spraw Wewnętrznych lub upoważnionym przez niego przełożonym.

3. W razie zawieszenia funkcjonariusza w czynnościach służbowych wstrzymuje się funkcjonariuszowi wypłatę 50% uposażenia zasadniczego, a dodatków do uposażenia w całości, z wyjątkiem dodatku rodzinnego, począwszy od najbliższego terminu płatności.

4. Funkcjonariusz traci prawo do wstrzymanej w myśl ust. 3 części uposażenia, jeżeli został skazany prawomocnym wyrokiem sądu na karę pozbawienia wolności albo ukarany w postępowaniu dyscyplinarnym karą wydalenia ze służby. W innych przypadkach funkcjonariuszowi wypłaca się wstrzymaną część uposażenia.

Art. 52. 1. Funkcjonariusza zwalnia się ze służby w przypadkach:

- 1) orzeczenia trwałej niezdolności do służby przez komisję lekarską służby zdrowia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych,
- 2) wymierzenia kary dyscyplinarnej wydalenia ze służby,
- 3) niewyrażenia zgody na wyznaczenie na niższe stanowisko służbowe z przyczyn określonych w art. 50 ust. 2,
- 4) skazania prawomocnym wyrokiem sądu na karę dodatkową utraty praw publicznych.

2. Funkcjonariusza można zwolnić ze służby w przypadkach:

- 1) nieprzydatności do służby, stwierdzonej w opinii służbowej w okresie służby przygotowawczej,
- 2) niewywiązywania się z obowiązków służbowych w okresie odbywania służby stałej stwierdzonego w 2 kolejnych opiniach służbowych, między którymi upłynęło co najmniej 6 miesięcy,
- 3) skazania prawomocnym wyrokiem sądu na karę pozbawienia wolności,
- 4) powołania funkcjonariusza do innej służby publicznej za jego zgodą — na wniosek organów władzy lub administracji państwowej albo władz organizacji politycznych lub społecznych,
- 5) nabycia prawa do renty za wysługę lat w pełnym wymiarze,
- 6) na własną prośbę funkcjonariusza, z tym że decyzja w tej sprawie powinna być wydana w ciągu 3 miesięcy,
- 7) gdy wymaga tego ważny interes służby.

3. Zwolnienie funkcjonariusza stałego ze służby z przyczyn, o których mowa w ust. 2 pkt 2, odbywa się w trybie określonym w art. 50 ust. 3.

4. Zwolnienie funkcjonariusza ze służby z przyczyny określonej w ust. 2 pkt 7 może nastąpić jedynie na podstawie decyzji Ministra Spraw Wewnętrznych.

Art. 53. 1. Zwolnienie funkcjonariusza ze służby z przyczyn określonych w art. 52 ust. 1 pkt 1 i 3 oraz ust. 2 pkt 1, 2 i 5 nie może nastąpić w okresie choroby powodującej niezdolność do wykonywania obowiązków służbowych i innej pracy zarobkowej; przed upływem 12 miesięcy od dnia zaprzestania służby z powodu choroby.

2. Zwolnienie funkcjonariusza ze służby z przyczyn określonych w art. 52 ust. 2 pkt 2 nie może nastąpić w okresie ostatnich 3 lat przed upływem terminu nabycia przez funkcjonariusza prawa do renty za wysługę lat.

3. Zwolnienie funkcjonariusza na własną prośbę przed upływem 5 lat od ukończenia szkoły milicyjnej wymaga zgody Ministra Spraw Wewnętrznych lub upoważnionego przez niego przełożonego.

Art. 54. 1. Funkcjonariusza-kobiety mianowanej na stałe nie można w okresie ciąży i w czasie ustawowej przerwy w pracy po porodzie zwalniać ze służby — z wyjątkiem przypadków określonych w art. 52 ust. 1 pkt 2 i 4 i ust. 2 pkt 3, 4, 6 i 7.

2. Przepis ust. 1 stosuje się do funkcjonariusza-kobiety mianowanej na okres służby przygotowawczej, jeżeli pełni służbę co najmniej 3 miesiące.

3. W razie zwolnienia funkcjonariusza-kobiety ze służby z przyczyny określonej w art. 52 ust. 2 pkt 7 przysługuje jej uposażenie do końca ustawowej przerwy w pracy po porodzie niezależnie od odprawy.

4. Jeżeli koniec służby przygotowawczej przypada na okres ciąży lub ustawowej przerwy w pracy po porodzie, okres służby przygotowawczej można przedłużyć, nie dłużej jednak niż o 6 miesięcy od dnia zakończenia przerwy w pracy po porodzie.

Art. 55. 1. Funkcjonariusz zwolniony ze służby z przyczyn określonych w art. 52 ust. 1 pkt 1 i 3 oraz ust. 2 pkt 1, 2, 4, 5 i 7 otrzymuje odprawę, jak również zwrot kosztów przejazdu do obranego miejsca zamieszkania dla siebie i członków rodziny oraz kosztów przewozu urządzenia domowego.

2. Funkcjonariuszowi zwolnionemu ze służby na własną prośbę przysługuje odprawa, jeżeli nabył on prawo do zaopatrzenia emerytalnego w pełnym wymiarze lub osiągnął wiek: mężczyzna 60 lat, kobieta 55 lat.

3. Minister Spraw Wewnętrznych lub upoważniony przez niego przełożony może przyznać odprawę funkcjonariuszowi zwolnionemu na własną prośbę również w innych przypadkach niż określony w ust. 2, a zwłaszcza jeżeli prośba funkcjonariusza jest uzasadniona wiekiem lub innymi szczególnymi okolicznościami.

4. Minister Spraw Wewnętrznych lub upoważniony przez niego przełożony może przyznać odprawę w wysokości nie przekraczającej 50% odprawy określonej w art. 56 lub 57 funkcjonariuszowi zwolnionemu z przyczyn określonych w art. 52 ust. 1 pkt 2 i 4 i ust. 2 pkt 3 lub członkom jego rodziny, jeżeli zachodzą szczególnie uzasadnione okoliczności, a zwłaszcza jeżeli wymaga tego sytuacja rodzinna zwolnionego.

5. Funkcjonariuszowi nie przysługuje odprawa, jeżeli przeszedł do innej służby podległej Ministrowi Spraw Wewnętrznych, do której jest przywiązane prawo do odprawy.

Art. 56. Wysokość odprawy dla funkcjonariusza stałego równa się wysokości 3-miesięcznego ostatnio pobieranego uposażenia, przy czym odprawa ulega zwiększeniu o 20% za każdy następny rok służby ponad 5 lat i nie może przekraczać 5-miesięcznego uposażenia.

Art. 57. Wysokość odprawy dla funkcjonariusza mianowanego na okres służby przygotowawczej równa się wysokości ostatnio pobieranego uposażenia:

- 1) jednomiesięcznego — przy wysłudze do jednego roku,
- 2) dwumiesięcznego — przy wysłudze do 2 lat,
- 3) trzymiesięcznego — przy wysłudze ponad 2 lata.

Art. 58. Szczegółowe zasady obliczania i wypłacania należności określonych w art. 55—57 normują przepisy o uposażeniu funkcjonariuszów Milicji Obywatelskiej.

Art. 59. 1. Funkcjonariuszowi stałemu zwolnionemu ze służby z przyczyn określonych w art. 52 ust. 1 pkt 1 oraz ust. 2 pkt 5 i 7 wypłaca się przez okres jednego roku uposażenie.

2. Przepis ust. 1 stosuje się również w przypadku zwolnienia funkcjonariusza stałego ze służby na skutek niewyrażenia przez niego zgody na wyznaczenie na niższe stanowisko służbowe z powodów wymienionych w art. 50 ust. 2 pkt 1 i 4.

3. Funkcjonariuszowi stałemu zwolnionemu ze służby z przyczyn określonych w art. 52 ust. 2 pkt 2 wypłaca się uposażenie przez okres 6 miesięcy, jeżeli funkcjonariusz posiada co najmniej 10 lat służby. W wyjątkowych przypadkach Minister Spraw Wewnętrznych może okres ten przedłużyć do jednego roku.

4. Minister Spraw Wewnętrznych może przyznać uposażenie określone w ust. 1 funkcjonariuszowi zwolnionemu ze służby na skutek niewyrażenia przez niego zgody na wyznaczenie na niższe stanowisko służbowe z powodu wymienionego w art. 50 ust. 2 pkt 3.

5. Jeżeli funkcjonariusz otrzymuje rentę z tytułu zaopatrzenia emerytalnego, uposażenie określone w ust. 1—3 zmniejsza się o kwotę otrzymywanej za ten sam okres renty wraz z dodatkami. Powstała wskutek tego nadpłata uposażenia podlega zarachowaniu na poczet należności bieżących z tytułu tego uposażenia lub potrąceniu z przyznanej funkcjonariuszowi renty — na zasadach przewidzianych przy potrącaniu zaliczek wypłacanych na poczet należnych świadczeń rentowych.

6. Funkcjonariuszowi nie przysługuje uposażenie określone w ust. 1, jeżeli przeszedł do innej służby podległej Ministrowi Spraw Wewnętrznych, do której jest przywiązane prawo do takiego uposażenia.

Art. 60. 1. Funkcjonariuszowi stałemu zwolnionemu ze służby, z wyjątkiem przypadków określonych w art. 52 ust. 1 pkt 2 i 4 i ust. 2 pkt 3, 4 i 6, oraz uprawnionym członkom jego rodziny przysługuje prawo bezpłatnego korzystania przez okres jednego roku od dnia zwolnienia ze służby ze świadczeń służby zdrowia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, a po upływie tego okresu, z pomocy leczniczej zakładów społecznych służby zdrowia w zakresie i na warunkach przewidzianych dla pracowników, z którymi stosunek pracy został rozwiązany.

2. Funkcjonariuszowi zwolnionemu ze służby w okresie służby przygotowawczej oraz funkcjonariuszowi stałemu zwolnionemu ze służby z przyczyn określonych w art. 52 ust. 1 pkt 2 i 4 i ust. 2 pkt 3, 4 i 6, jak również członkom ich rodzin przysługuje prawo do pomocy leczniczej z zakładów społecznych służby zdrowia na warunkach i w zakresie przewidzianych dla pracowników, z którymi stosunek pracy został rozwiązany.

3. Uprawnienia przewidziane w ust. 1 przysługują również członkom rodziny pozostałym po zmarłych funkcjonariuszach stałych.

Art. 61. Funkcjonariusz zwolniony ze służby z przyczyn określonych w art. 52 ust. 1 pkt 1 i 3 oraz ust. 2 pkt 1, 2 i 4—7 zachowuje prawo do przydzielonego mieszkania służbowego lub do mieszkania zastępczego według norm powszechnie obowiązujących.

Rozdział 7.

Funkcjonariusze bez stopnia służbowego.

Art. 62. 1. W służbach administracyjnych i pomocniczych, jak również na stanowiskach pomocniczych w służbach działalności podstawowej pełnią służbę funkcjonariusze bez stopnia służbowego i bez prawa do umundurowania.

2. Minister Spraw Wewnętrznych może określić w służbach, o których mowa w ust. 1, stanowiska kierownicze lub posiadające szczególne znaczenie dla służby, na których pełnią służbę funkcjonariusze posiadający stopnie służbowe i prawo do umundurowania.

Art. 63. Do funkcjonariuszów bez stopnia służbowego stosuje się odpowiednio przepisy ustawy ze zmianami określonymi w rozdziałach 7 i 8.

Art. 64. Okres służby przygotowawczej funkcjonariuszów bez stopnia służbowego trwa jeden rok.

Art. 65. Do funkcjonariuszów bez stopnia służbowego nie stosuje się przepisu art. 46.

Art. 66. W przypadku likwidacji stanowiska zajmowanego przez funkcjonariusza bez stopnia służbowego, funkcjonariusz może być zwolniony ze służby, jeżeli nie ma możliwości mianowania go na równorzędne stanowisko.

Art. 67. 1. Funkcjonariusza można przenieść ze stanowiska, do którego jest przywiązany stopień służbowy, na stanowisko bez stopnia w przypadkach określonych w art. 50 ust. 2, jak również — za jego zgodą — zarządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych lub upoważnionego przez niego przełożonego.

2. W przypadkach przeniesienia z przyczyn określonych w art. 50 ust. 2 stosuje się odpowiednio przepisy art. 50 ust. 3 i 5—8.

3. W przypadkach przeniesienia z przyczyn określonych w art. 50 ust. 2 pkt 1 stosuje się ponadto przepis art. 50 ust. 9, jeżeli funkcjonariusz w chwili przeniesienia posiadał co najmniej 5 lat służby na stanowisku, do którego jest przywiązany stopień służbowy, a jeżeli funkcjonariusz posiada mniej niż 5 lat tej służby, stosuje się odpowiednio przepis art. 50 ust. 7.

4. W przypadkach przeniesienia funkcjonariusza za jego zgodą zarządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych lub upoważnionego przez niego przełożonego stosuje się odpowiednio przepis art. 50 ust. 6 i 8.

Art. 68. 1. Wysokość odprawy funkcjonariusza bez stopnia służbowego jest równa wysokości ostatnio pobieranego trzymiesięcznego uposażenia, a jeżeli funkcjonariusz został zwolniony w okresie służby przygotowawczej — wysokości ostatnio pobieranego uposażenia:

- 1) jednomiesięcznego — przy wysłudze do jednego roku,
- 2) dwumiesięcznego — przy wysłudze powyżej jednego roku.

2. Funkcjonariuszowi bez stopnia służbowego nie przysługują należności określone w art. 59.

Art. 69. 1. Funkcjonariusze bez stopnia służbowego otrzymują zaopatrzenie emerytalne na podstawie przepisów o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin.

2. Funkcjonariusze bez stopnia, przeniesieni ze stanowiska, do którego jest przywiązany stopień służbowy, mają prawo do zaopatrzenia emerytalnego, o którym mowa w art. 34, jeżeli w chwili przeniesienia posiadali co najmniej 10 lat służby uprawniającej do zaopatrzenia emerytalnego według przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszów Milicji Obywatelskiej i ich rodzin.

3. Dalszą służbę funkcjonariuszów określonych w ust. 2 traktuje się w zakresie uprawnień emerytalnych na równi ze służbą pełnioną na stanowisku, do którego jest przywiązany stopień służbowy.

4. W przypadku przeniesienia funkcjonariusza, który:

- 1) nabył prawo do zaopatrzenia emerytalnego w pełnym wymiarze lub
- 2) posiada mniej niż 10 lat wysługi, a spełnia warunki do nabycia prawa do zaopatrzenia emerytalnego z tytułu inwalidztwa — można w zakresie uprawnień emerytalnych traktować przeniesienie na równi ze zwolnieniem ze służby — w zależności od wyboru zainteresowanego. W tym przypadku przepis ust. 3 nie ma zastosowania.

Rozdział 8.

Przepisy przejściowe i końcowe.

Art. 70. Szczegółowe prawa i obowiązki funkcjonariusza określa Minister Spraw Wewnętrznych.

Art. 71. Do funkcjonariuszów mają zastosowanie przepisy o zabezpieczeniu ciągłości pracy obowiązujące pracowników państwowych w przypadku zmiany zakładu pracy.

Art. 72. 1. Szeregowcy, podoficerowie, oficerowie i generałowie Milicji Obywatelskiej, pozostający w służbie w dniu wejścia w życie ustawy, stają się z mocy prawa szeregowcami, podoficerami, oficerami Milicji Obywatelskiej w rozumieniu niniejszej ustawy, z wyjątkiem funkcjonariuszów zajmujących stanowiska określone w art. 62 ust. 1.

2. Oficerowie Milicji Obywatelskiej posiadający stopień chorążego uzyskują z mocy prawa z dniem wejścia w życie ustawy stopień podporucznika Milicji Obywatelskiej.

Art. 73. 1. Nadanie funkcjonariuszowi stopnia podoficera Milicji Obywatelskiej jest równoznaczne z mianowaniem go na odpowiedni stopień wojskowy w rezerwie Sił Zbrojnych.

2. Oficerowie Milicji Obywatelskiej w przypadku zwolnienia ze służby lub przeniesienia na stanowisko, do którego nie jest przywiązany stopień służbowy, podlegają ocenie kwalifikacyjnej, na podstawie której zostaje im nadany stopień wojskowy odpowiadający ich kwalifikacjom.

3. W przypadkach, o których mowa w ust. 1 i 2, nie ma zastosowania przepis art. 9 ust. 4 ustawy z dnia 6 czerwca 1958 r. o służbie wojskowej szeregowców i podoficerów Sił Zbrojnych (Dz. U. Nr 36, poz. 164).

4. Zasady i tryb postępowania przy dokonywaniu oceny kwalifikacyjnej określi Minister Obrony Narodowej w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

Art. 74. 1. Funkcjonariusze określeni w art. 72 ust. 1 stają się z mocy prawa funkcjonariuszami mianowanymi na stałe, jeżeli posiadają co najmniej 3 lata nieprzerwanej służby.

2. Jeżeli funkcjonariusze określeni w art. 72 ust. 1 mają mniej niż 3 lata służby, należy ich traktować jako funkcjonariuszów mianowanych na okres służby przygotowawczej. Do funkcjonariuszów tych stosuje się odpowiednio przepisy art. 3 ust. 2 i 3.

3. Minister Spraw Wewnętrznych określi, jakie służby poza służbą w Milicji Obywatelskiej podlegają zaliczeniu do służby określonej w ust. 1 i 2.

Art. 75. 1. Oficerowie, którzy w dniu wejścia w życie ustawy nie posiadają wykształcenia ogólnego w zakresie szkoły średniej lub innej szkoły uprawniającej do studiów w szkołach wyższych, obowiązani są w terminie do dnia 30 czerwca 1963 r. uzupełnić swoje wykształcenie.

2. Minister Spraw Wewnętrznych wyda w porozumieniu z Ministrem Oświaty przepisy mające na celu ułatwienie oficerom uzyskania wykształcenia określonego w ust. 1.

3. Oficerowie, którzy nie uzupełnią wykształcenia w terminie określonym w ust. 1, mogą być z tego powodu zwolnieni ze służby w okresie do dnia 30 czerwca 1964 r. Do oficerów tych stosuje się odpowiednio przepisy art. 53—61.

Art. 76. 1. Funkcjonariusze, którzy z dniem wejścia w życie ustawy przeszli ze stanowisk, do których jest przywiązany stopień służbowy, na stanowiska określone w art. 62 ust. 1, stają się z mocy prawa funkcjonariuszami bez stopnia służbowego:

- 1) stałymi, jeżeli posiadają co najmniej jeden rok służby,
- 2) mianowanymi na okres służby przygotowawczej, jeżeli posiadają mniej niż 1 rok służby; do funkcjonariuszów tych stosuje się odpowiednio przepis art. 3 ust. 2 i 3.

2. Funkcjonariuszom określonym w ust. 1 przysługuje dodatek wyrównawczy, jeżeli wskutek przejścia na stanowisko bez stopnia służbowego uposażenie ich jest niższe od poprzednio pobieranego uposażenia wraz z równoważnikiem za umundurowanie.

Art. 77. Funkcjonariusze określani w art. 76 ust. 1 mają prawo do zaopatrzenia emerytalnego, o którym mowa w art. 34, jeżeli w chwili wejścia w życie ustawy posiadali co najmniej 5 lat służby uprawniającej do zaopatrzenia emerytalnego według przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszów Milicji Obywatelskiej i ich rodzin. Do funkcjonariuszów tych stosuje się przepis art. 69 ust. 3 i 4.

Art. 78. Funkcjonariusze, którzy zostali przeniesieni na niższe stanowisko służbowe przed wejściem w życie ustawy i pobierali rentę inwalidzką na podstawie art. 17 dekretu z dnia 9 listopada 1955 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszów Milicji Obywatelskiej i Służby Więziennej oraz ich

rodzin (Dz. U. Nr 43, poz. 273), otrzymują przez czas ograniczonej zdolności do pracy uposażenie w wysokości uposażenia, od którego wymierzono pobieraną rentę.

Art. 79. Minister Spraw Wewnętrznych może wyznaczać funkcjonariuszów do pełnienia służby w podległych sobie jednostkach poza Milicją Obywatelską.

Art. 80. Traci moc dekret z dnia 20 lipca 1954 r. o służbie w Milicji Obywatelskiej (Dz. U. z 1954 r. Nr 34, poz. 143 i z 1955 r. Nr 46, poz. 311).

Art. 81. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Przewodniczący Rady Państwa: *A. Zawadzki*
Sekretarz Rady Państwa: *J. Horodecki*